

Schneider Camillo: Mitteilungen über immer- und wintergrüne Gehölze. — Österreichische Botanische Zeitschrift. Jahrg. LXX. Nr. 6—8. 1921., p. 231—232.

A fenti dolgozatban Gróf Ambrózy-Migazzi István, ki malonyai arboretumában évtizedek óta nagy gonddal és fáradtsággal honosította meg a télen is zöldelő örökzöld fásnövényeket, a honosítás körül szerzett tapasztalatait összefoglalóan megjeleníti egy nagyobb szabású műben. A mű teljessége érdekében gróf Ambrózy-Migazzi mindazoknak a támogatását kéri, akik a télen is zöldelő fásnövények meghonosításánál érdekes megfigyeléseket és tapasztalatokat szereztek. A közléseket köszönettel veszi és a munkatársakat művében névleg meg is említi.

Schwerin Fr. Graf v.: Revisio generis *Sambucus*. — Mitteilungen der Deutschen Dendrologischen Gesellschaft. 1920., p. 194—231.

Tausz Jenő és Péter Márta: Neue Methode der Kohlenwasserstoffanalyse mit Hilfe von Bakterien. — Centralblatt für Bakteriologie. II. Abt. XLIX. Bd. 1919., p. 497—554.

Thellung. Dr. A.: Zur Gliederung von *Hordeum murinum* L. — Allgemeine Botanische Zeitschrift. Jahrg. XXIV—XXV. 1918—19., p. 6—7.

Tuzson János dr.: Die Formen der *Arabis hirsuta* (L.) Scop. — Bericht der Freien Vereinigung für Pflanzengeographie und systematischen Botanik für das Jahr 1919. (1921.), p. 15—44.

Vouk, Dr. Vale: Der Russtau in Garten- und Gewächshauskulturen. — Zeitschrift für Garten- und Obstbau. II. Jahrg. 1921., Nr. 4. p. 25—26.

— — Methoden zum Studium des Wachstums der Pflanzen und seiner Beeinflussung. — Abderhalden E.: „Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden. Abt. XI., Teil 2., Lief. 59.

Wilson E. H. and Rehder A.: A monograph of *Azaleas*. *Rhododendron* subgenus *Anthodendron*. — Publications of the Arnold Arboretum. Nr. 9. Cambridge 1921., p. 219. 8°

Zahlbruckner, Dr. Alexander: Neue Flechten. IX. — Annales Mycologici. Vol. XIX. (1921.) Nr. 3—4., p. 224—242.

Uj faj: *Lecanora (Eulecanora) quadica* Zahlbr. (Pozsony-Szentgyörgy.)

d) Gyűjtemények:

Győrffy István dr. és Péterfi Márton: Schedae et animadversiones diversae ad „Bryophyta regni Hungariae exsiccata“. Tom. II—III. no 51—150. — Sep. ex Botanikai Muzeumi Füzetek. III. köt. Kolozsvár 1919. 43—74. old.

Schedae ad Kryptogamas exsiccatas editae a Musaeo Vindobonensi. Centuria XXV. Wien 1921.

Schedae ad „Floram Romaniae exsiccata“ a Musaeo botanico Universitatis Clusienensis (Kolozsvár) editam. Centuria I. 1921. et II. 1922. — Buletinul de Informatii. Vol. I. no 1. (1921.) p. 1—24. et vol. II. no 1. (1922.) p. 18—36.

Herbariu Agricol. Intocmit de Dr. J. C. Drăgan si Gy. Tordai. Vol. 5. no 1—250. Cluj (Kolozsvár). 1921.

SZAKOSZTÁLYI ÜGYEK.

Alapítványok és adományok a Szakosztály javára.

Örömmel jelenthetjük, hogy az az áldozatkészség, mellyel tagjaink és a botanika barátai Szakosztályunk és a Botanikai Közlemények segítségére siettek, nem lankadt el. Újra jelentős alapítványokról és adományokról számolhatunk be, melyekért a Növénytani Szakosztály nevében itt fejezzük ki

leghálásabb köszönetünket. Azok a nehézségek, melyekről előző füzetekben szólottunk, még ma is, sőt fokozottabb mértékben fenyegetik megsemmisüléssel a magyar botanikai irodalmat. De hitünk erős, hogy a botanika hívei, kik szelvény folyóiratunkban velünk együtt az újra épülő Nagy-Magyarország egy építőkövét látják, a jövőben sem fogják tőlünk megvonni támogatásukat.

Az alapítványt tevők és adományozók folytatólagos névsora itt következik:

	Alapítvány	Adomány
	K o r o n a	
Ambrózy Lajos gróf, rk. követ, megh. miniszter		
hollandiai gyűjtése	—	5736
svédországi gyűjtése	—	14500
Festetich Kálmán gróftól	—	1000
Festetich Kálmánné grófnőtől	—	1000
Augustin Béla, kísérletügyi igazgató	600	—
Birck Gyula, földbirtokos	1000	—
Biró István, földbirtokos	1000	—
Botanikai kiránduláson résztvevők gyűjtése	—	785
Csiki Ernő, múzeumi osztályigazgató	1000	—
Dávid Károly, építész	400	600
Gombocz Endre, egyet. m. tanár, édesatyja:		
Gombocz Miklós emlékére	5000	—
Greinich Ferenc, r. k. káplán	1000	1000
Hatvany Béla báró, földbirtokos	—	1000
Jávorka Sándor, múzeumi osztályigazgató	500	—
Kiss Ferenc, miniszteri tanácsos	500	500
Kovács József, főorvos	500	500
Kovács Sebestény Tibor, földbirtokos	2000	18000
K. P.	1000	—
Kratochwill Aurél, igazgató	1000	—
Lengyel Géza, kísérletügyi adjunktus	300	700
Miskey Dezső, gyógyszerész	1000	—
Moesz Gusztáv, múzeumi osztályigazgató	1900	—
Pénzes Antal, tanár	1000	—
Rapaics Raymund, gazd. akad. tanár	800	—
Sághy István, földbirtokos	—	400
Sántha László kísérletügyi adjunktus	1000	—
Serényi Béla gróf, nyug. miniszter	—	500
Szabó Zoltán, főiskolai tanár	900	—
Sztankovics Rezső, tanár	1000	—
Szurák János, múzeumi igazgatóőr	500	—
Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete	—	25000
Tamásy Géza, orvos	—	500
Várady L. Árpád, kalocsai érsek	1000	10000
Wanner Antal, építész	400	600
Z. G.	—	500

A Növényntani Szakosztály 1921. évi október hó 12.-én tartott 243. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Hermann Antal: „Magyar növénynéprajz“ című előadásában rámutat arra a vi. zonyra, mely a tudományos növénytan és a növény néprajz között fennáll. Magyar növénynéprajz megteremtése céljából szükségesnek tartja a botanikusok és ethnografusok együttműködését.

Szolnoki J., Mágocsy-Dietz S., Gombocz E., Paál A., Madarassy L. hozzászólása után a Szakosztály elhatározza, hogy az eszme megvalósítása érdekében a Néprajzi Társasággal együtt fog működni.

2. Moesz G.: „Hazslinszky némely rozsdagombájának megfejtése.“

3. Soó R.: „A *Saponaria officinalis* L. alakköre.“

4. Kuncz J., „Az alföldi boróka illóolaj- és cukortartalma.“

A Növényntani Szakosztály 1921. évi november hó 9.-én tartott 244. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Szabó Z.: „A *divergentia* számsorának magyarázata.“2. Jávorka S., *Potentilla hybridek*.

A Növényntani Szakosztály 1921. évi december hó 14.-én tartott 245. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Elnök kegyeletos szavakkal emlékezik meg dr. Jávorka Sándorné elhunytáról, ki a magyar botanika történetében Simonkai Lajos, Borbás Vince, Richter Aladár arcképeinek megfestésével, továbbá az Élők Világában megjelent művészi akvarelljeivel örökitette meg nevét.

Beszámol a Szakosztály részére befolyt legújabb adományokról, mivel kapcsolatban a Szakosztály Györfly J. indítványára az Elnöknek önzetlen működéséért hálás köszönetét fejezi ki.

2. Varga F. „A *Succisella* és *Succisa* géuszok összehasonlító anatómiája.“ (Megjelenik.)

3. Paál Z.: „Az *Orobanchék* és *Cuscuták* tropizmusai.“

4. Hollós L.: „Földalatti gombák Szekszárdról“ (l. 79—82. old.)

5. Györfly J. „Bryologiai adatok hazánk flórájának ismeretéhez.“

6. Györfly J. „A kolozsvári egyetem növényntani intézetének kiadványai a román megszállás alatt, 1919. májusáig.“

A Növényntani Szakosztály 1922. évi január hó 11.-én tartott 246. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Elnök beszámol gróf Ambrózy Lajos gyűjtéséről és Lengyel Géza adományáról. A Szakosztály elhatározza, hogy mindkettőjüknek levélben fejezi ki köszönetét.

2. Méhes Gy.: „Magyarország tölgyfa gubacsai.“ (Megjelenik.)

3. Hollós L.: „Vadon termő növények használata Szekszárdon és vidékén.“

4. Boros Á.: „A *Thamnium alopecurum* a Pilishegységben.“

5. A Szakosztály elhatározza az írói, jegyzői és szerkesztői díjak feiemelését.

A Növényntani Szakosztály 1922. évi február hó 8.-án tartott 247. ülése.

Elnök: Wagner J., Jegyző: Gombocz E.

1. Hollós L.: „Gombák Szekszárd piacán.“

2. Wagner J.: „Hybrid-tanulmányok.“ Az *Euphorbia Cyparissias* × *lucida*, *Rosa spinosissima* × *tomentosa*, *Cirsium canum* × *arvense*, *Pulsatilla patens* × *grandis* hybrideket ismerteti.

3. Szabó Z.: „A fészekvirágzat kerületi virágainak száma.“

4. Kümmel I. B.: „Pteridologiai közlemények II. Egy új európai harasztgénusz“ című előadásában a Kréta szigetén Biró L. gyűjtötte *Birópteris* n. gen. *antri Jovis* n. sp.-t ismerteti.

A Növényntani Szakosztály 1922. évi február hó 22-én tartott 248. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Gimesi N.: „*Attheya* és *Rhizosolenia* a magyar phytoplanktonban.“
2. Boros Á.: „A hazai *Verbascum*-fajok trichoma-képletei, különös tekintettel a hibridekre.“
3. Murányi J.: „Diluviális növénymaradványok a kiscelli és tatai mésztuffákból.“
4. Soó R.: „Adatok Magyarország adventív flórájához.“
5. Gáyer Gy.: „Szenczy Imre herbárium.“
6. Mágocsy-Dietz S. elismerő szavakkal mutatja be Szabó Z. „A növények szervezete“ című, legújabban megjelent kézikönyvét.

A Növényntani Szakosztály 1922. évi március hó 8-án tartott 249. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Elnök megemlékezik Kostka László haláláról, ki életében szőlészeti tanulmányokat is folytatott.
2. Rapaics R.: „Növényszövetkezetek egymásra következőzése“ (l. 1—18. old.)
3. Filarszky N.: „Albániai algák.“
4. Hollendonner F.: „Metszetek elszenesítése és fotografálása“ (l. 87—89. old.)
5. Sántha L.: „Sztereoszkópos mikrofényképek készítése.“ (Megjelenik.)
6. Györfly I.: „Visszagyűrt pikkelyvégű lúcfenyő-tobozok a Szepességben.“ (Megjelenik.)

A Növényntani Szakosztály 1922. évi április hó 12-én tartott 250. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Lengyel G.

1. Soó R.: „*A Consolida Gay* genusz magyarországi fajai.“
2. Degen Á.: „*A Riccia Frostii* Aust. előfordulása Budapest környékén“ (l. 82—84. old.)
3. Sántha L.: „Adatok Kapronca környékének zuzmóflórájához“ (l. 56—66. old.)

A Növényntani Szakosztály 1922. évi május hó 10-én tartott 251. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Györfly I.: „Megemlékezés Péterfi Mártonról.“ (Megjelenik.)
2. Kümmerle J. B.: *Asplenium lepidum* × *ruta muraria* hybr. nov.“
3. Scheffer J.: „*Nephrodium cristatum* és *spinulosum* hybridje a magyar flórában.“
4. Hollendonner F.: „A faszenek sellakkos beágyazása.“
5. Cholnoky B.: „Adatok Budapest *Bacillariea*-inak elterjedése ismeretéhez“ (l. 66—78. old.)
6. Györfly I.: „Erdélyi újabb irodalom.“

A Növényntani Szakosztály 1922. évi június hó 14-én tartott 252. ülése.

Elnök: Moesz G., majd Mágocsy-Dietz S. Jegyző: Gombocz E.

1. Elnöki megnyitó.

Alkalmazkodván Társulatunk és Szakosztályunk előírásaihoz, a 3 éves ciklus végével tisztségeinket a Szakosztály rendelkezésére bocsátjuk.

Mivel a háborút követő zavaros és sajnálatos események folytán a legutolsó tisztújítás nem a rendes időben, hanem egy 3 éves ciklus közepén folyt le, azért beszámolónk is csak 1 és 1/4 évre terjed ki.

Ez az 1 és 1/4 év a küzdés ideje volt. Harc a megélhetésért, küzdés fennállásunkért. Főfeladatunk a Szakosztály talpraállítása volt.

Amikor átvettük tisztségeinket, a Szakosztály anyagi ereje a nullánál is kevesebb volt. Elfogyott az alaptőke, sőt jelentékeny adósságot is

örököltünk. Az anyagi helyzetet találóan jellemezte Szabó Zoltán akkori jelentésében, amikor azt mondta, hogy: a Szakosztály vagyoni helyzete „a lehető legszomorúbb.”

Ilyen nehéz viszonyok közt ért az a megtiszteltetés, hogy a Szakosztály a most visszalépő tisztikarra bízta sorsának vezetését. Most őszintén bevallhatom, hogy az elnöki tisztséget félve vettem át. Ismervén gyenge erőmet. attól féltem, hogy a Szakosztály sorsa a gyenge kézben nincs eléggé biztosítva. Nem kis aggodalommal néztem a jövőbe. A jelen sötéttségében és a jövő halvány derengésében azonban észre kellett vennem egy fényes csillagot is: a Szakosztály tagjainak lelkesedését, kitartását, összetartását és a belém helyezett bizalomnak ragyogó megnyilatkozását. Ez a csillag volt az útmutatóm. Ebből a bizalomból és összetartásból merítettünk erőt. Ez tett minket képessé arra, hogy úgy-ahogy megbirkózhattunk a nehézségekkel.

Viszonyainkhoz képest jelentékeny alapítványok és adományok folytak be Szakosztályunk céljaira. És a kezdet khaoszából lassanként, de biztosan kialakult a rend képe. Hogy ez így történt, azt kizárólag azoknak köszönhetjük, akik kisebb-nagyobb összegekkel segítségünkre siettek. Nekik köszönhetjük, hogy kiadhattuk a Botanikai Közlemények XIX-ik kötetét és kiadhatjuk XX-ik kötetét is. Nevüket szakosztályunk története fogja megörökíteni.

Sebb és jobb lett volna, ha nem szorultunk volna rá a külső segítségre. Adja Isten, hogy ne tartson soká ez az állapot! Ha majd ismét nekünk nyílik a *Telekia speciosa*, a *Dianthus callizonus*, a *Gypsophila petraea*, az *Erythrichum Jankae* és a *Syringa Josikaea* virága és ha majd mind az a sok növény, amely a *banatica*, *transsilvanica*, *carpatica* és *croatica* nevet viseli, ismét a miénk lesz, akkor megjő az erőnk is és nem leszünk kénytelenek kéréseinkkel mindenfelé alkalmatlankodni, hogy folyóiratunkat megjelentessük.

Úgy amint nem tarthatjuk szerencsés helyzetnek azt, amikor a tudóst anyagi gondok nyomják és magasabbrendű feladatok végzése helyett energiáját és idejének javarészét a mindennapi kenyér keserves megszerzésére kell fecsérelnie, úgy a tudományos testületeknek is nagyon megbénítja munkásságát a pénzhiány. A tudós gondolatokat termel, amelyek a nemzetnek, sőt az egész emberiségnek kincsévé válnak. De vajjon mi haszna van az emberiségnek abból, ha azok, akik életük egyedüli céljának a pénzgyűjtést tekintik, a pénzt csak a maguk üres kedvteléseire költik? Ezek leélik életüket s aztán eltűnnek a világ szinpadáról anélkül, hogy valami nemeset, szépet vagy nagyot alkottak volna!

Mennyivel tartalmasabb volna életük, ha vagyonuknak legalább morzsáit a tudomány oltárán áldoznák fel!

Igy jutott a cseh Waldstein gróf a mi Kitaibelünk támogatása révén halhatatlan dicsőséghez. Waldstein neve ott szerepel egész sereg magyarföldi növény mellett.

Ilyen szerencsés társulás volt Clusius, a nagy belga tudós és Batthyány Boldizsár németújvári gróf között a XVI. században.

Haynald Lajos kalocsai érsek is mecénása volt a magyar botanikának. Az ő idejére esett Menyhárt, Borbás és Simonkai nagyszerű tevékenysége.

Külföldön, különösen Amerikában a tőkepénzesek dollárokból is milliókat adnak tudományos célokra. Rövidesen utól is fogja érni a fiatal Amerika Európa ősrégi kulturáját, ha ugyan sok tekintetben már utól nem érte,

Mint rendkívül biztató jelenséget kell megállapítanunk, hogy botanikusaink a súlyos viszonyok közt is folytatták munkásságukat. Bizonyára mérsékeltebb tempóban, de kétségkívül imponálóan. Körülöttük folyt az aranyborjú imádása, de ők szegénységükben és szerénységükben is a régiek maradtak: egyszerű művelői tudományuknak. És ime az eredmény: az általános pangás közben Szakosztályunk egyik tagja megjelentette „A növények szervezete” című jeles művét, másik tagja feldolgozta a

Morvamező flóráját és a Velebit flóráját; ismét más tagja elkészült Növényhatározójával, amely munkára égető szükségünk van. Folyamatban van Albánia, Bulgária és Lengyelország flórájának feldolgozása. Szakosztályunk egyik tagja elkészült Magyarország botanikai bibliografiájával. Tudomásom szerint úgy a kryptogam, mint a phanerogam növények több csoportja (család, génusz) is fel van dolgozva vagy feldolgozás alatt áll. A kisebb cikkeket nem is említem. Szaktársaink tehát dolgoznak ernyedetlenül, pedig maguk sem tudják, hogy műveik hol, hogyan és mikor fognak megjelenni.

És éppen ez az a körülmény, amelyről érdemes volna gondolkodni. Módot kellene találni arra, hogy botanikusaink munkái napvilágra kerüljenek az asztalfiók sötétségéből. Nem helyes, ha mindent a véletlenségre bízunk. Sikertelenségeinknek egyik oka, lehet, hogy főoka talán éppen az volt, hogy nem volt olyan szervünk, amely kezébe volna az irányítást és végrehajtást. Sem az ország florisztikai felkutatása, sem a magyar botanikai irodalom fejlesztése nem folyt rendszeresen. Emellett hibának tartom, ha egymás törekvései iránt közömbösek vagyunk; még nagyobb hibának, ha a személyes momentumokat engedjük érvényesülni az ügy felett. Hibának tartom, ha elmulasztjuk a magyar közönséggel való élénkebb érintkezést, de az sem helyes, ha a külföldre nem fektetünk elég súlyt. A nálunk uralkodott rendszertelenségnek tulajdonítom, hogy külföldiek előztek meg minket a Kárpátok és a Tátra feldolgozásában és hogy az Alföld flóráját is a külföld inkább Kerner és Woenig munkáiból ismeri.

20 évvel ezelőtt Klein Gyula, Szakosztályunk akkori elnöke, a Növényteni Közlemények megindításának első évében „Beköszöntő”-jében azt a reményét fejezi ki, hogy magyar botanikus fogja megírni a magyar flórát és nem külföldi. 20 év múlt el azóta és még mindig várjuk a remény beteljesedését. Igaz, hogy reményeink azóta megszilárdultak. 20 év óta sok részletkérdés tisztázódott. Vannak elsőrangú botanikusaink is, akik egyesült erővel megalkothatnák a várva-várt nagy művet, a teljes Magyar Flórát — csak éppen a mű kiadását kellene biztosítani.

Felvetem a kérdést: nem volna-e Szakosztályunk hivatott arra, hogy átvegye azt az irányító és végrehajtó szerepet, amelyet eddig egyetlen testület sem vállalt magára. A Szakosztályból indulhatna ki a kutatások megtervezése, feladatok kitűzése, a munkálatok tervszerű elosztása. De a Szakosztálynak volna feladata, hogy a szükséges anyagi eszközöket is előteremtse vagy kijárja.

Ha azonban mindezt vállalni akarjuk, akkor szilárd összetartásra és lelkes munkára van szükségünk, hogy megbírkózzunk azokkal, akiknek van ugyan anyagi erejük, de nincs kellő lelkesedésük.

Adja Isten, hogy az a buzgóság, munkakedv és összetartás, mely Szakosztályunkat a legutolsó időben jellemezte, tovább is megmaradjon. Ebben az esetben Szakosztályunk a magyar botanika történetében azt a fontos szerepet fogja betölteni, amit egy jól megszervezett botanikai társaságnak betölteni kellene.

2. Jelentés a Szakosztály 1920. és 1921. évi működéséről és a Botanikai Közleményekről.

Mikor a mai ülésen jegyzői és szerkesztői tisztekből folyólag a Szakosztály 1920—1921. évi működéséről és a Botanikai Közleményekről beszámolok, a szakosztály életében példátlanul nehéz időszakra tekintek vissza. Azok a vésteljes viharok, melyek legsúlyosabban szerencsétlen hazánk testét tépdesték meg, melyek a magyar botanikusra kettős csapásként nehezdednek, mert nemcsak az ezeréves határokat sirató hazafiui bánatot szólaltatják meg benne, hanem a Tátra, Erdély, Bánát és a Magyar Tengerpart idegen kézre jutott növénykincsei utáni fájó vágyakozást is — azonfelül, hogy politikai és kulturális életünket fenekestől feldúlták, súlyos nyomokat hagytak tudományos életünkben is. Az általános anyagi leromlás, a megélhetés nehézségei, az ezzel járó fásult közönyösség minden közügy iránt, a hazánkat ért megdöbbentő csapás mindent lenyűgöző, már-már lemondó

és egy jobb jövő hitét veszítő tragikum, a társadami békét megrontó, uralomra törekvő idegen világnézet a tudományos kapcsolatok teljes meglazulásával, évtizedek fáradtságos munkájával összehordott épületünknek szét-hullásával fenyegetett. Minek köszönhetjük, hogy ma, másfél év multán a kép nem olyan sötét többé, hogy a jövő biztatóbb?

Igen tisztelt Szakosztály! Hogy a Botanikai Szakosztály ezt a válságos időt átélhette, azt hiszem, elsősorban önerejének köszönheti. Egy pillanatnyi megingás, egy rövid tespedés után újra megindult a termelő munka, tagjaink újult erővel láttak munkához, úgy hogy rövid idő alatt a botanikai tudomány minden ágában maradandót és értékeset produkáltak. Biztató jel, hogy Szakosztályunk a hazai, botanikával foglalkozó tudományos intézményeknek mind nagyobb és nagyobb köre számára lesz az a nyilvános fórum, melyre szervezeténél fogva is hivatva van. Örömmel látjuk és vesszük azt az érdeklődést és aktív részvételt, mellyel a menekült kolozsvári egyetem Győrffy István professzor, a M. kir. Vetőmegvizsgáló állomás pedig Degen Árpád főigazgató vezetése mellett a Szakosztály tudományos munkálkodását és elért eredményeit értéke-sébbé teszi. Ugyancsak nagy örömeinkre szolgál, hogy a mykologia világhírű művelőjét Hollós Lászlót, hosszabb szünet után újra előadóink sorában üdvözölhetjük. Nem adhatjuk fel a reményt, hogy idővel csonka hazánknak valamennyi tudományos intézménye és valamennyi botanikus szakembere az önálló botanikai társaságot pótló Szakosztály kebelében fogja tudományos működését kifejteni, mert „concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur.”

Ebből az alkalomból el nem mulaszthatom, hogy most, amikor egy csonka ciklus végén a lelépő tisztikar először számol be a Szakosztály működéséről, a legmélyebb tisztelettel és hálával meg ne emlékezzem a mi szeretve tisztelt „ad honores” elnökünkről M á g o c s y Dietz professzorról, ki az ő egész közéleti és tudományos munkásságát jellemző, minden személyi momentumot félretevő, a tudomány igaz szeretetétől fűtött önzetlenségével, hivatalos működésünk alatt jóakarató tanácsaival és tudományos tapasztalatai közlésével támogatott bennünket és akinek szives vendégszeretét élveztük és élvezzük ma is. Az ő közreműködésének nagy része van abban, hogy a Szakosztály a válságos időket átélhette. Fogadja érte a Szakosztály meleg köszönetét, őrizze meg jóindulatát a jövőben is!

A szakosztály tudományos és erkölcsi megerősödésével lépést tartott anyagi viszonyainak javulása is, úgyhogy a testvér Szakosztályok között a botanikai az egyetlen, mely számadását pozitív mérlegel zárhatta le. Ennek a mai viszonyok között olyan ritka kedvező helyzetnek a magyarázata a nagyszabású akció, melyet a Szakosztály felsegélyezésére elnökünk M o e s z G u s z t á v indított meg. Az ő fáradhatatlan agilitásának köszönhetjük, hogy a Botanikai Közlemények XIX. kötete megjelenhetett és hogy a legközelebbi füzetek megjelenése is biztosítva van. Igaz, az volna a legideálisabb állapot, ha Szakosztályunk saját belső anyagi erejéből tudná magának és folyóiratának fennállását biztosítani, de látva, hogy nálunknál hatalmasabb, tudományos testületek is rászorultak a társadalom támogatására, csak az elismerés pálmáját nyujthatják elnökünknek eredményes fáradozása jutalmául.

Az 1921 év bőkezű adományozói közé tartozik R o t t N á n d o r veszprémi püspök Ó Méltósága, ki 5000 K-t adott céljaink a és egyben alapító tagunk is lett. Alapítványát szép levél kíséretében küldte, melyben Isten áldását kéri az elnök iparkodására. K o v á c s F e r e n c dr. menekült óbecsei plebános, jeles floristánk ugyancsak 5000 K-t, gróf Festetics Sándor dégi nagybirtokos pedig 6000 K-val sieleit segítségünkre. A legnagyobb adományt 25.000 K-t a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületétől kaptuk. Tekintve azt, hogy a jótékonysági és kulturális intézmények rendkívüli módon igénybevétték, hálás köszönettel adóznunk irántunk tanusított figyelméért.

Köszönettel tartozunk Augustin Béla tagtársunknak is, ki a meghívók nyomdai sokszorosítását olyan időkben vállalta magára, mikor a Szakosztály anyagi viszonyai a lehető legkedvezőtlenebbek voltak, továbbá Szabó Zoltán alelnöknek, ki a régi szakosztályi szabályzat gépirásos sokszorosításának költségeit viselte.

A szakosztály belső tudományos élete az elmúlt 1 $\frac{1}{2}$ esztendő alatt a lehető legélénkebb volt. 1920-ban 3 ülésen 7 előadó 7 előadást, 1 ismertetést és 2 bemutatást tartott; és pedig Augustin Béla, Gimesi Nándor, Husz Béla, Jávorka Sándor 1—1 előadást, Györffy István 2 előadást, Moesz Gusztáv 2 előadást és 1 bemutatást, Mágocsy—Dietz Sándor 1 bemutatást és Gombocz Endre 1 ismertetést. — 1921-ben 10 ülésen 24 előadó 36 előadással, 3 ismertetéssel és 1 bemutatással szerepelt; és pedig Bittera Miklós 1, Boros Ádám 2, Cholnoky Béla 1, Degen Árpád 1, Gombocz Endre 2, Györffy István 2, Hermann Antal 1, Kollár L. 1, Jávorka Sándor 2, Krolopp Alfréd 1, Kuncz János 1, Kümmerle J. Béla 2, Moesz Gusztáv 4, Mágocsy—Dietz Sándor 2, Paál Zoltán 1, Rapaics Raymund 1, Soó Rezső 1, Szabó Zoltán 3, Szilády Zoltán 1, Timkó György 1, Trautmann Róbert 1, Varga Ferenc 2, Wagner János 1, Zsák Zoltán 1 előadást, ezenkívül Degen Árpád, Györffy J., Trautmann R. 1—1 ismertetést és Mágocsy—Dietz Sándor 1 bemutatást tartott. Az előadások felölelték a botanika egész tárgykörét, habár a szisztematikai, florisztikai és mykológiai tárgyú előadások túlsúlyban voltak. Még mindig nélkülözzük, pedig nagyon kívánatos volna, ha tagjaink szakkörükbe vágó összefoglaló előadásokkal is tájékoztatnák a más téren működő botanikus szaktársakat. Az előadásokon kívül egy jól sikerült kirándulást is rendeztünk 1921. június havában a Hármashatárhegyre, melyen 20 tagtársunk vett részt Lengyel Géza és Trautmann Róbert vezetésével.

A rendes előadásokon kívül foglalkozott a Szakosztály a „Magyar Flórakatalógus” és a „Növénytani Műszótár” ügyével is. Az előbbi mű összeállításához szükséges előmunkálatokra a Szakosztály Moesz Gusztáv elnökből, Jávorka Sándor és Lengyel Géza intéző-bizottsági tagokból álló bizottságot küldte ki, míg a „Műszótár” sajtó alá rendezésével Gombocz Endrét bízta meg. Sajnos, mindkét annyira nélkülözött munka kiadására a mai óriási nyomdaárak miatt kevés a remény.

Kidolgozta a Szakosztály az intéző-bizottság előmunkálatai alapján az új szakosztályi szabályokat is, melyet a Társulat választmányának való bemutatás után hozzászólás végett átküldött az állattani Szakosztálynak, Nem rajtunk múlik, hogy a szabályzatnak végleges formáját mind a mai napig nem terjeszthettük még a Szakosztály elé.

Egy évi szünet után, 1921 végén újra viszontláthattuk szívünkhöz nőtt folyóiratunkat, a „Botanikai Közlemények”-et. Megfogyva, kopottasan, szegényesen, de újra a régi köntösben láthattuk a XIX. kötetet. Mint új szerkesztő nem adtam programot. A tér és az anyagi eszközök hiánya megakadályozott benne. A közel 10 ivre terjedő kettős kötetben 12 eredeti dolgozat, 4 könyvismertetés és a repertorium jelent meg; tartalmazta ezenkívül a Szakosztályi ügyek alatt a rövidre fogott ülési tudósításokat, függetlenül pedig a német nyelvű kivonatot. Szűkre szabott terjedelme mellett is megjelenése csak úgy volt lehetséges, hogy az Elnökünk akciója révén összegyűlt adományok tetemes részét a kiadására fordítottuk. Nagyon kívánatos volna, ha a „Botanikai Közlemények”-ben színvonalas, de a nagyközönség részéről is könnyebben élvezhető cikkek is napvilágot láthatnának, melyek egyes, a botanikai tudományos köröket foglalkoztató kérdésekkel, a botanika újabb haladásával foglalkoznának. Hogy hazánkban a tudományos viszonyok anyagilag ilyen mélyre sülyedtek, azt jórészt annak kell tulajdonítanom, hogy nálunk a tudományos élet ugyan igen szép emeletes épület, de gyenge alapokkal. Ha az alapok megrendülnek, megren-

dul, sőt rombadőlhet az egész épület is. A jövőnek feladata szerintem első-sorban az alapokat megerősíteni, az életet adó gyökérzetet táplálni.

Végül, hogy beszámolómat statisztikai adatokkal is támogassam, jelentést kell tennem Szakosztályunk anyagi állapotáról és ezzel összefüggésben a jövő lehetőségeiről is :

Bevétel:	1920.	1921.
Összes maradék az előző évről	6847'49	2560'49
Növénytani alapra befolyt	850'—	4600'—
A Növénytani alap kamatja	144'—	308'—
Előfizetésekbe befolyt	10520'—	14899'—
Önkéntes adományokból befolyt	—	24200'—
Országos segélyből kapott segély (1919. és 1920. év)	2000'—	1000'—
Társulattól kapott segély (1919. és 1920. év)	2000'—	1000'—
Összesen :	22361'49	48567'49
Kiadás:	1920.	1921.
Írói és szerkesztői díjak	565'—	3413'—
Szakosztályi jegyző tiszteletdíja	—	500'—
Rajzok, metszetek	—	2604'70
Nyomtatás	17854'—	33863'80
Kis nyomtatványok	195'—	4022'60
Postaköltség	102'—	655'66
Kezelési tiszti díjak	1059'40	1480'90
Vegyés kiadások	25'60	1571'60
Maradék a következő évre	2560'49	455'23
Összesen :	22361'49	48567'49

Láthatjuk ebből, hogy ha nem is mondható fényesnek Szakosztályunk anyagi helyzete, ha a jövőben is rászorulunk tagjaink és a társadalom áldozatkészségére, a jelen esztendő költségvetése mégis biztosítva van.

A S i m o n k a i-alapról jelenthetem, hogy a 800 K-ás hadikölcsönkötvények a Magyar Kereskedelmi Bankban vannak letéve megőrzésre. A kamatok összege az 1921. év végén 120 K-t tett ki.

Tagjaink létszáma a csonka hazában a következő: előfizető testület 30, tag 330, átalányos testület 243, átalányos tag 449, alapító tag 44. — A megszállott területen előfizető testület 28, előfizető tag 50, átalányos testület 146, átalányos tag 91; külföldi cserés 34; tiszteletpéldány jár 6-nak.

1920-ban előfizetőink 4-el, tagjaink 44-el és átalányosaink 65-el, 1921-ben előfizetőink 6-al, tagjaink 102-el, átalányosaink 148-al szaporodtak.

Kérem jelentésem tudomásul vételét.

Gombocz Endre,

a Szakosztály jegyzője

és a Botanikai Közlemények szerkesztője.

3. Elnök átadja az elnökséget M á g o c s y-D i e t z S. korelnöknek, ki elrendeli a választásokat és az ülést a szavazás tartamára felfüggeszti.

4. D e g e n Á.: a) „A *Marrubium candidissimum*”-ról,

b) „*Trelease W. Monograph of the Genus Phoradendron c. művének ismertetése*” (l. 94—95. old.)

5. Korelnök kihirdeti a választás eredményét, mely szerint elnök: Moesz Gusztáv, alelnökök: Szabó Zoltán és Wagner János, jegyző: Gombocz Endre, intéző-bizottsági tagok: Jávorka Sándor, Lengyel Géza, Trautmann Róbert; átadja az elnökséget Moesz G.-nak, ki a választást úgy a maga, mint a tisztikar nevében köszöni és elfogadja.

6. M á g o c s y-D i e t z S. „Az erdőtelki kert örökzöld növényei” címen Dr. K o v á c s J ó z s e f orvos kertjét ismerteti, mint hazánk egyik legszebb, sepeivirens növényekben leggazdagabb gyűjteményét.

„*Botanikai apróságok*” címen a *Pusaetia Entada* és *scandens* terméseit, a gyöngyösi hatalmas tiszafa fényképét, a K ö r ö s i C s o m a S á n d o r

sirján nőtt, Duka Tivadar által Hazslinszky-nak küldött *Athyrium macrocarpum*-ot, golyvás *Broussonetia*-t mutat be és Schams-nak Pest és Buda városáról szóló könyvét, a botanikus kert térképével ismerteti.

7. Szabó Z. indítványozza, hogy a Szakosztály Mendel Gregor emlékének ünnepi ülésben áldozzon, mihez a Szakosztály hozzájárul. Ugyanő indítványozza a szakosztályi szabályzat jóváhagyásának a megsürgetését a Társulat választmányánál. A Szakosztály ilyen értelemben határoz.

8. Elnök megköszöni Mágocsy-Dietz Sándor-nak, a botanikus kert igazgatójának, hogy az ülést vendégül látta a kert pálmaházában.

A Növénytani Szakosztály 1922. évi október hó 11-én tartott 253. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Biró L.: „Utazásom Kréta szigetén.”

2. Jávorka S.: a) „Biró L. krétaszigeti gyűjtése”,
b) „*Telekia speciosa* a Bükk-hegységben.”

3. Mágocsy-Dietz S.: „A tölgy lisztharmatjának peritheciuma.”
(Megjelenik.)

4. Kümmerle J. B.: „*A Nephrodium cristatum* új termőhelye hazánkban.”

A Növénytani Szakosztály 1922. évi november hó 8-án tartott 254. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Elnök üdvözli Scherffel Aladárt, mint a szegedi egyetem disz doktorát és Doby Gézát, mint a debreczeni egyetem új ny. r. tanárát. — Beszámol az újabb adományokról és alapítványokról.

2. Rapaics R.: „Új adatok Debrecen flórájához.”

3. Krenner A.: „Kümmerle J. B. albániai gyűjtésének kovamoszatai.”

4. Kuntz J.: „Az *Atropa Belladonna* testrészeinek kémiai megkülönböztetése.”

5. Boros Á.: „A Nyírség *Pulsatillái*.”

6. Soó R.: „A *Flora Romaniae exsiccata* ismertetése.”

A Növénytani Szakosztály 1922. évi december hó 8-án Mendel Gregor születésének 100-ik évfordulója alkalmából tartott 255. ülése.

Elnök: Moesz G. Jegyző: Gombocz E.

1. Elnöki megnyitó.

2. Gombocz E.: „Mendel élete és munkássága.”

3. Szabó Z.: „Az átöröklés sejtani magyarázata.”

4. Degen Á.: „A Mendel-féle törvények gyakorlati alkalmazása.”

5. A Szakosztály az ülésből kifolyólag a brünni Természettudományi Társulatot levélben üdvözölte.

HIREK.

Folyóiratunk legutóbbi számában a korlátolt hely nem engedte a botanikai vonatkozású személyi és intézeti híreknek közlését. A történeti folytonosság kedvéért az 1919 óta bekövetkezett változásokról most számolunk be olvasóinknak.

Egyetemek és főiskolák.

A hontalanná lett kolozsvári Ferenc József tudományegyetem Szegeden kapott új hajlékot. Hogy a mai példátlanul nehéz viszonyok között az egyetem már kellőleg felszerelt és működő növénytani intézettel is rendelkezik, az

dr. Györffy István ny. r. tanár páratlan ügybuzgalmának és szervező képességének köszönhető. Kinevezett asszisztensként Cholnoky Béla működik mellette. — Erőt és kitartást kívánunk szaktársainknak az 50 éves multra tekintő és mégis ifju intézet vezetésében a száműzetés — meggyőződésünk szerint rövid — de nehéz idejére!

Scherffel Aladár, algologus a nevezett egyetem félszázados jubileuma alkalmából 1922. jun. 29.-én tiszteletbeli bölcsészettud. doktorrá avatlatott,

Dr. Doby Géza kísérletügyi igazgató, a debreceni m. kir. Tisza István tud. egyetemen a chemia ny. r. tanárává neveztetett ki.

Dr. Istvánffi Gyula, m. kir. szőlőkísérleti- és ampelologiai intézet igazgatója a kir. József Műegyetem növénytan tanszékére ny. r. tanárrá neveztetett ki.

Az ujonnan szervezett egyetemi közgazdasági fakultáson dr. Mágocsy-Dietz Sándor egyet. ny. r. tanár a növényélettan, dr. Szabó Zoltán egyet. m. tanár a növényrendszertan és dr. Schilberszky Károly egyet. m. tanár a növénykörtan előadásával bizatott meg.

A Selmezbányáról elűzött erdészeti- és bányászati főiskola Sopronban folytatja működését.

Dr. Hollendonner Ferenc műegy. m. tanár, ki a k. m. Pázmány-Péter tudományegyetemen a növények szövettanából elnyerte a venia legendi-t, a polgáriskolai tanárképző főiskolán, dr. Gombocz Endre egy. m. tanár pedig az Erzsébet Nőiskola polgáriskolai tanárképző főiskolán a növénytan rendes tanárává neveztetett ki.

Schneider József egyet. botan. kerti főkertész, egyetemi növénykerti felügyelővé neveztetett ki.

M. Tud. Akadémia.

Dr. Györffy Istvánt a M. T. Akadémia megbizta Magyarország mohászati kézikönyvének megírásával.

Gyűjtemény-Egyetem és Muzeumok.

A Nemzeti Muzeum tisztviselő karában még 1919-ben dr. Filarszky Nándor osztályigazgató múzeumi igazgatóvá, dr. Moesz Gusztáv, dr. Kümmerle Jenő Béla és dr. Jávorka Sándor igazgatóörök osztályigazgatókká és dr. Szurák János múzeumi ör. igazgatóörre, 1922-ben pedig Timkó György és Mika Elza segédörökké neveztettek ki.

Dr. Mágocsy-Dietz Sándor egy. ny. r. tanár tagja lett a Gyűjtemény-Egyetem tanácsának.

Gróf Zichy Rafaelné, Mágocsy-Dietz S. előterjesztése alapján gróf Klebelsberg Kunó miniszter utján egyelőre 100,000 K-t bocsátott a Gyűjtemény-Egyetem rendelkezésére a Sárrethen végzendő történeti és természetrajzi kutatások céljaira.

Kísérletügyi intézmények.

Dr. Andrasovszky József a Szőlészeti Kísérleti Állomáson kísérletügyi adjunktussá, — Dr. Augustin Béla a Gyógynövény kísérleti Állomás vezetőjévé, majd fővegyésszé, — Dr. Bernátsky Jenő a Mezőgazd. Növény-tani Intézet gombászati osztályának vezetőjévé, majd kísérletügyi igazgatóvá, — Dr. Bodnár János fővegyésszé és a Mezőgazd. Növény kémiai Állomás vezetőjévé, — Dr. De-
gen Árpád kísérletügyi főigazgatóvá, — Dr. Doby Géza az Orsz. Kémiai intézetben kísérletügyi igazgatóvá, — Dr. Grabner Emil és Gyárfás József kísérletügyi főigazgatóvá, — Kern Herman kísérletügyi igazgatóvá, — Dr. Lengyel Géza a Vetőmagvizsgáló Állomáson adjunktussá, — Dr. Paál Árpád a Növényélet- és Kórtani Állomáson adjunktussá, — Dr. Sántha László a Szőlészeti Kísérleti Állomáson adjunktussá, — Thaisz Lajos és Varga Oszkár kísérletügyi igazgatóvá, — Dr. Zsák Zoltán a Vetőmagvizsgáló Állomáson adjunktussá neveztetett ki.

Kitüntetések.

A Kormányzó Úr Ófőméltósága Thaisz Lajos kísérletügyi igazgatónak nyugalomba vonulásakor a miniszteri tanácsosi, dr. Grabner Emil, Gyárfás József kísérletügyi igazgatóknak, Angyal Rezső ny. kertészeti főfelügyelőnek, dr. Lovassy Sándor és Mezey Gyula gazdasági akadémiai igazgatóknak, Linhart György ny. gazdasági akadémiai tanárnak a gazdasági főtanácsosi, dr. Darvas Ferenc, a gyógy- és iparnövényforgalmi iroda igazgatójának a gazdasági tanácsosi címet adományozta.

Meghalt,

Freh Alfonz tanár, bencésrendi szerzetes 1918. jul.-ban.

Hirc Dragutin horvát botanikus 1921. máj. 1.-én.

Mezey Gyula gazd. akad. igazgató 1922. jun. 29.-én.

Péterfy Márton bryologus 1912. jan. 30.-án.

Dr. Schiller Zsigmond a Pester Lloyd nyug. szerkesztője 1920. szept. 14.-én.

Vadas Jenő minist. tan., az erdészeti főiskola tanára 1922. jul.

Dr. Wolff Gyula a tordai takarékpénztár igazgatója 1921. jan. 31.-én.